Inleiding op Openbaring[1]
Christus is overwinnaar

Inhoud

A. Acht sleutels voor de uitleg van het boek Openbaring.....1
B. Het doel van het boek Openbaring.....9
C. Tekens (symbolen) in het boek Openbaring.....11
D. Opbouw van het boek Openbaring.....15
E. Opbouw van de zeven brieven.....17
F. Overzicht van de zeven onderdelen of thema's van Openbaring.....18

Misschien denk je als christen dat het boek Openbaring onbegrijpelijk is of het moeilijkste boek in de Bijbel. De satan zou dat graag willen, omdat het boek Openbaring juist de overwinning van Jezus Christus over de satan verkondigt! Het boek Openbaring is niet bedoeld om je bang te maken, maar juist om je enorm te bemoedigen met het feit dat Jezus heerst en dat je met Jezus "meer dan overwinnaar" bent – zowel *nu* als in de *toekomst* tot wanneer Jezus terugkomt! In deze studie willen we je helpen om het boek Openbaring beter te begrijpen.

Het boek Openbaring is een Apocalyps: een onthulling of openbaring van de boodschap van Jezus Christus door middel van visioenen die symbolen en getallen bevatten. Jezus Christus zelf geeft ons de sleutels voor de uitleg van het boek Openbaring. Hij bepaalt de regels volgens welke het boek uitgelegd moet worden.

A. Acht sleutels voor de uitleg van het boek Openbaring

1. Het boek Openbaring is een profetie: de verkondiging van Jezus Christus.

Openbaring 22:6 (HSV). "Deze woorden zijn betrouwbaar en waarachtig. En de HEERE, de God van de heilige profeten, heeft zijn engel gezonden om zijn dienstknechten te laten zien wat met spoed moet gebeuren."

Openbaring 19:10 (HSV). "Het getuigenis van Jezus is namelijk de geest van de profetie."

De Heer Jezus Christus is de Middelaar van alle openbaring in de Bijbel, ook van het boek Openbaring (1:1). De Heer Jezus Christus is "de God van de (menselijke) geesten van de (oudtestamentische) profeten" (22:6 HSV). *De nadruk van Openbaring 22:6 is: Jezus Christus is de God die door middel van de profeten sprak en Hij is de God over wie ze spraken*.

"Het getuigenis van Jezus is namelijk de geest van de profetie" (19:10 HSV). "Het getuigenis van Jezus" is alles wat Jezus door zijn Geest aan de oudtestamentische profeten[2] en aan de nieuwtestamentische apostelen[3] heeft geopenbaard. De Auteur van

[1] Zie ook www.deltacursus.nl studie 19.
[2] 1 Petrus 1:9-12
[3] Johannes 16:13-15

het Oude en het Nieuwe Testament is niemand minder dan de Geest van Jezus Christus zelf[4]. *'Bijbelse profetie' is alles wat Jezus (de Auteur) geopenbaard heeft in de Bijbel (de inhoud)*. Alles wat Jezus bijvoorbeeld zegt over God, over zichzelf als de komende Messias, over Gods oudtestamentische Israël, over de voortzetting en uitbreiding van Israël zodat het de gelovigen uit alle volken in de wereld insluit[5], over de wereldwijde Kerk, het Koninkrijk van God en de eindtijd, enz. is de echte en essentiële inhoud van alle Bijbelse profetie.

'Profeteren' betekent letterlijk: uitspreken, verkondigen, proclameren of prediken. Het Oude Testament waarschuwt dat de visioenen van de valse profeten niet van de HEER komen, maar hun eigen verzinsels zijn[6]! Het Nieuwe Testament waarschuwt dat er vele valse profeten zijn[7]. *Echte profetie is de verkondiging van Jezus Christus en de verkondiging van de inhoud van het Nieuwe Testament*. Daarom moeten christenen verkondigen! Maar christenen mogen niet gaan boven wat (in de Bijbel) geschreven staat (22:18-19)[8]!

Om dit op een andere manier te zeggen: omdat Jezus Christus de Auteur en de Inhoud van Bijbelse profetie is, is *de geestesgave (genadegave) van profetie de verkondiging[9] van wat Jezus Christus over zichzelf, zijn woorden en zijn daden in de Bijbel geopenbaard heeft*. Bijbelse profetie is dus niet het doen van willekeurige voorspellingen over de toekomst van mensen en volken, maar de verkondiging van Jezus Christus en zijn boodschap! Wie Jezus is, wat Hij zei en deed, zijn een vervulling van profetieën in het Oude Testament[10].

Alles wat Jezus openbaarde, leerde en beval en dat nu in de Bijbel opgetekend staat, was wat de oudtestamentische profeten bedoelden te zeggen met hun schaduwachtige en voorbereidende verkondigingen[11].

Daarom moet het boek Openbaring alleen in het licht van de Bijbel uitgelegd worden. En daarom moet het Oude Testament alleen in het licht van het Nieuwe Testament uitgelegd worden![12]

2. De boodschap van het boek Openbaring zegent allen die het lezen (voorlezen).

Openbaring 1:3. "Zalig is hij die leest en zij die horen de woorden van de profetie, en die in acht nemen wat daarin geschreven staat, want de tijd is nabij."

Het boek Openbaring wil mensen niet beangstigen, maar juist enorm bemoedigen. Jezus belooft, "Gelukkig (gezegend) is wie dit (boek) voorleest, en gelukkig zijn zij die deze profetie horen en zich houden aan wat hier gezegd wordt. Want de tijd is nabij" (1:3; 22:7). *De boodschap van het boek is dat Jezus Christus de Grote Overwinnaar is en dat christenen samen met Hem meer dan overwinnaars zijn* (17:14)[13]. De bedoeling van de boodschap is om christenen in elke generatie aan te sporen de goede strijd van het geloof

[4] 1 Petrus 1:9-12; 2 Timotheüs 3:16
[5] Genesis 22:18; Mattheüs 28:19
[6] Jeremia 23:16-32
[7] Mattheüs 24:24
[8] 1 Korinthe 4:6
[9] proclameren
[10] Mattheüs 5:17
[11] Mattheüs 5:17; Handelingen 3:18; Kolossenzen 2:17; Hebreeën 8:6; Hebreeën 10:1; 1 Petrus 1:10-12
[12] Meer over de geestesgaven kun je vinden in www.deltacursus.nl Delta PLUS studie 29.
[13] Romeinen 8:37-39

te strijden[14]. Het boek maakt de uiteindelijke overwinning van Christus en christenen bekend. Het openbaart de vestiging van Gods Koninkrijk in haar laatste fase, namelijk, de nieuwe hemel en de nieuwe aarde. *De boodschap van het boek Openbaring zegent elke mens die het boek leest of voorleest aan anderen!*

3. De boodschap van het boek Openbaring is gericht aan mensen vanaf de eerste komst van Christus tot aan zijn wederkomst.

Openbaring 1:1,3. "Openbaring van Jezus Christus, die God Hem gegeven heeft om zijn dienstknechten te laten zien wat spoedig moet geschieden, en die Hij door zijn engel gezonden en aan zijn dienstknecht Johannes te kennen heeft gegeven. … de tijd is nabij."

Openbaring 22:6,10. "..God heeft zijn engel gezonden om zijn dienstknechten te laten zien wat met spoed moet gebeuren. … Verzegel de woorden van de profetie van dit boek niet, want de tijd is nabij."

Deze woorden betekenen: *wat Jezus Christus in de visioenen van het boek Openbaring gezegd heeft, zal vanaf zijn eerste komst beginnen in vervulling te gaan*. De boodschap van het boek Openbaring gaat over de hele nieuwtestamentische periode, vanaf de eerste komst van Jezus Christus 2000 jaar geleden tot de nog toekomstige wederkomst van Christus. Daarom is *de boodschap van het boek Openbaring een boodschap voor alle christenen in alle generaties!*

4. De symbolen in het boek Openbaring vertegenwoordigen werkelijkheden die veel groter zijn dan de betekenissen van de symbolen.

Openbaring 1:1,20. "Openbaring van Jezus Christus … die Hij door zijn engel gezonden en aan zijn dienstknecht Johannes *te kennen heeft gegeven*[15]. … Het geheimenis van de zeven sterren die u in mijn rechterhand hebt gezien, en van de zeven gouden kandelaren is: de zeven sterren zijn de engelen van de zeven gemeenten, en de zeven kandelaren die u hebt gezien, zijn de zeven gemeenten."

Openbaring 5:6. "En ik zag en zie: te midden van de troon en van de vier dieren en te midden van de ouderlingen stond een Lam als geslacht, met zeven horens en zeven ogen. Dat zijn de zeven Geesten van God, die uitgezonden zijn over heel de aarde."

Jezus zei dat Hij de boodschap aan Johannes "te kennen heeft gegeven" (1:1 HSV). De woorden 'te kennen geven' in de oorspronkelijke taal van het Nieuwe Testament, het Grieks, betekenen letterlijk: *"bekendmaken door middel van symbolen (beelden, tekenen, figuurlijke taal)"! Daarom vinden we ook veel symbolen en symbolische getallen in het boek Openbaring*. Het is dus belangrijk dat wij begrijpen waar deze symbolen voor staan!

Bijvoorbeeld: In Openbaring 1 gaat het over een visioen van een man die in een kring van brandende kandelaren staat en zeven sterren in zijn rechterhand houdt (1:12-13,16). In Openbaring 1:20 legt Jezus zelf de betekenis van deze symbolen uit. 'De kandelaren' zijn symbolen van de gemeenten. 'De sterren' zijn symbolen van de vertegenwoordigers of leiders van deze gemeenten. In Openbaring 5:6 is 'een Lam als geslacht, met zeven horens

[14] 1 Timotheüs 6:12
[15] Grieks: εσημανεν

en zeven ogen die te midden van de troon staat' een symbool van de gekruisigde en opgestane Heer Jezus Christus die als almachtige en alwetende op Gods troon zit.

5. De getallen in het boek Openbaring hebben ook symbolische betekenis en vertegenwoordigen werkelijkheden die veel groter zijn dan de getallen zelf.

Openbaring 5:6. "En ik zag en zie: te midden van de troon en van de vier dieren en te midden van de ouderlingen stond een Lam als geslacht, met zeven horens en zeven ogen. Dat zijn de zeven Geesten van God, die uitgezonden zijn over heel de aarde."

Openbaring 2:7. "Wie oren heeft, laat hij horen wat de Geest tegen *de gemeenten*[16] zegt."

Het getal 'zeven' is een heilig getal. Genesis 2:1 zegt dat God zijn scheppingswerk op de zevende dag voltooid had. Het getal 'zeven' symboliseert 'goddelijke volmaaktheid in de schepping'.

Het Lam heeft zeven horens en zeven ogen en er wordt uitgelegd dat "de zeven ogen de zeven Geesten van God zijn, die zijn uitgezonden over de hele aarde." De zeven horens en zeven ogen zijn symbolen van de almacht en alwetendheid van Christus in de wereld door middel van de Heilige Geest.

De zeven kandelaren zijn symbolen van de zeven historische gemeenten in Klein Azië, die op hun beurt staan voor alle gemeenten in de hele wereldgeschiedenis.

In Openbaring 2 en 3 zijn de zeven brieven van Christus aan deze zeven gemeenten persoonlijke boodschappen van Christus aan alle gemeenten onder alle mogelijke omstandigheden in de wereldgeschiedenis.

6. Het hele boek Openbaring is verdeeld in zeven parallelle onderdelen en elk onderdeel vertegenwoordigt de hele nieuwtestamentische periode.

Openbaring 12:5. "En zij baarde een Zoon, een mannelijk Kind, dat alle heidenvolken zal hoeden met een ijzeren staf. En haar Kind werd weggerukt naar God en naar zijn troon."

Openbaring 14:14-16. "En ik zag, en zie, een witte wolk, en op de wolk zat iemand als een Mensenzoon, met op zijn hoofd een gouden kroon en in zijn hand een scherpe sikkel. En een ander engel kwam uit de tempel en riep met luide stem tegen Hem die op de wolk zat: Zend uw sikkel en maai, want het uur om te maaien is nu gekomen, omdat de oogst van de aarde geheel rijp is geworden. En Hij die op de wolk zat, zond zijn sikkel op de aarde, en de aarde werd gemaaid."

De vier Evangeliën: Mattheüs, Markus, Lukas en Johannes, zijn parallelle verkondigingen van het leven, het werk, de dood en de opstanding van Jezus Christus.

Zo zijn de zeven onderdelen van het boek Openbaring parallelle gebeurtenissen in de heilsgeschiedenis, elke keer vanuit een ander perspectief gezien. Bijvoorbeeld:

Onderdeel 1 (hoofdstuk 1 t/m 3) *begint* met de dood, opstanding en troonsbestijging van Jezus Christus bij zijn komst (1:5) en *eindigt* met de verwezenlijking van de beloften aan

[16] meervoud

wie overwint bij zijn wederkomst (2:7; 3:12). Dit onderdeel beschrijft *de vestiging van de strijdende Kerk gedurende de hele nieuwtestamentische periode*.

Onderdeel 2 (hoofdstuk 4 t/m 7) *begint* met de eerste komst van Christus toen Hij het gezag ontving om de grote gebeurtenissen in de heilsgeschiedenis te openbaren en te verwerkelijken (5:1-10) en *eindigt* met de wederkomst van Christus voor het laatste oordeel (6:12-17). Dit onderdeel beschrijft *de vervolging van de strijdende Kerk door de hele geschiedenis heen*.

Onderdeel 4 (hoofdstuk 12 t/m 14) *begint* met de eerste komst van Christus (zijn geboorte en zijn hemelvaart) (12:5) en *eindigt* met zijn wederkomst wanneer Hij de oogst van de rechtvaardigen binnenhaalt vlak voor het laatste oordeel (14:14-20). Dit gedeelte beschrijft *de overwinning van Christus en zijn Gemeente gedurende de hele nieuwtestamentische periode.*

Opvallend is dat 'de oorlog' in elk van de volgende 5 onderdelen voorkomt, in:

- onderdeel 3 (11:7)
- onderdeel 4 (13:7),
- onderdeel 5 (16:12-16),
- onderdeel 6 (19:17-19)
- onderdeel 7 (20:7-9).

De zeven onderdelen zijn chronologisch dus niet opeenvolgend, maar parallel.

7. De zeven onderdelen van het boek Openbaring zijn gerangschikt in een stijgende lijn tot een climax.

Openbaring 2:27. "En Hij zal hen hoeden met een ijzeren staf – zij zullen als kruiken van een pottenbakker verbrijzeld worden - zoals ook Ik die macht van mijn Vader heb ontvangen."

Openbaring 6:12-17. "En ik zag toen het Lam het zesde zegel geopend had, en zie, er kwam een grote aardbeving, en de zon werd zwart als een haren zak, en de maan werd als bloed, en de sterren van de hemel vielen op de aarde, zoals een vijgenboom zijn onrijpe vijgen afwerpt als hij door een harde wind wordt geschud. En de hemel week terug als een boekrol die wordt opgerold. En alle bergen en alle eilanden werden van hun plaats gerukt. En de koningen van de aarde, de groten, de rijken, de oversten over duizend, de machtigen en alle slaven en vrije mannen verborgen zich in de grotten en tussen de rotsen in de bergen. En zij zeiden tegen de bergen en de rotsen: Val op ons en verberg ons voor het aangezicht van Hem die op de troon zit, en voor de toorn van het Lam. Want de grote dag van zijn toorn is aangebroken en wie kan dan staande blijven?"

Openbaring 16:17-21. "En de zevende engel goot zijn schaal uit over de lucht. En er klonk een luide stem uit de tempel in de hemel, vanaf de troon, die zei: Het is geschied. En er kwamen stemmen, donderslagen en bliksemstralen. En er kwam een grote aardbeving, zo een als er niet is geweest sinds er mensen op de aarde geweest zijn: zo'n aardbeving, zo groot! En de grote stad viel in drie stukken uiteen en de steden van de heidenvolken stortten in. En de grote Babylon kwam bij God in gedachtenis, en Hij gaf

haar de drinkbeker met de wijn van zijn grimmige toorn. En alle eilanden zijn op de vlucht geslagen, en de bergen waren er niet meer te vinden. En grote hagelstenen, elk ongeveer een talentpond zwaar, vielen uit de hemel op de mensen neer. Maar de mensen lasterden God vanwege de plaag van de hagel, want de plaag van de hagel was zeer groot."

Openbaring 20:11-15. "En ik zag een grote witte troon, en Hem die daarop zat. Voor zijn aangezicht vluchtten de aarde en de hemel weg, zodat er geen plaats meer voor hen te vinden was. En ik zag de doden, klein en groot, voor God staan. En de boeken werden geopend, en nog een ander boek werd geopend, namelijk het boek des levens. En de doden werden geoordeeld overeenkomstig wat in de boeken geschreven stond, naar hun werken. En de zee gaf de doden die in haar waren. Ook de dood en het rijk van de dood gaven de doden die in hen waren, en zij werden geoordeeld, ieder overeenkomstig zijn werken. En de dood en het rijk van de dood werden in de poel van vuur geworpen. Dit is de tweede dood. En als iemand niet bleek ingeschreven te zijn in het boek des levens, werd hij in de poel van vuur geworpen."

Hoewel de zeven onderdelen van het boek Openbaring parallel zijn en elk de periode van de komst tot de wederkomst van Christus omvatten, is er tegelijk ook *een toename in nadruk op die gebeurtenissen die kort voor de wederkomst van Christus zullen plaatsvinden*. Bijvoorbeeld: er is een toenemende nadruk op de laatste oordeelsdag.

- Onderdeel 1 kondigt de laatste oordeelsdag aan (2:27)
- Onderdeel 2 (6:12-17) en 3 (11:18) introduceren de laatste oordeelsdag
- Onderdeel 4 (14:14-20), 5 (16:17-21) en 6 (18:1-24) beschrijven het laatste oordeel in symbolen
- Onderdeel 7 (20:11-15) beschrijft de laatste oordeelsdag bijna zonder symbolen

Er is ook een toenemende nadruk op de Gemeente (3:12-13; 7:9-17; 11:15; 14:1-5; 15:2-4; 19:1-10; 21:1 – 22:5).

Ook de boodschappen van de onderdelen van het boek Openbaring zijn *gerangschikt in een stijgende lijn naar een climax*.

8. Openbaring 21:1 tot 22:5 openbaart de werkelijkheid van de tegenwoordige Gemeente op deze aarde vóór de wederkomst in het licht van de werkelijkheid van de toekomstige Gemeente op de nieuwe aarde ná de wederkomst.

Openbaring 21:2. "En ik, Johannes, zag de heilige stad, het nieuwe Jeruzalem, neerdalen van God uit de hemel, gereedgemaakt als een bruid die voor haar man sierlijk gemaakt is."

'Het hemelse Jeruzalem' is nu vóór de wederkomst van Christus een symbool van Gods volk in de hemel (de gestorven christenen) en op de aarde (de nog levende christenen).

- Zij is de moeder van alle gelovigen[17].

[17] Galaten 4:24

- Gelovigen worden door één Geest gedoopt tot één Lichaam[18]
- De gemeente van de eerstgeborenen (gelovigen) is in de hemel geregistreerd [19]

Let op het gebruik van *de onvoltooid tegenwoordige tijd* in sommige werkwoorden in Openbaring 21:1 tot 22:5. Dat betekent dat deze handelingen nu vóór de wederkomst plaatsvinden:

- het Nieuwe Jeruzalem is bezig neer te dalen (21:2), dat wil zeggen de Gemeente wordt van boven uit de hemel door Christus gebouwd[20]
- God is bezig om de tranen van gelovigen af te wissen (21:4)
- Christus is bezig om alles nieuw te maken (21:5)[21]
- christenen zijn bezig te overwinnen (21:2,5,7)[22]
- de bladeren van de boom des levens zijn nu tot genezing (22:2)

'Het Nieuwe Jeruzalem' is ná de wederkomst van Christus een symbool van Gods volk op de nieuwe aarde.

Let op *de voltooide tijd*:

- De eerste hemel en aarde zijn voorbijgegaan (21:1)[23]
- De tent van God is bij de mensen op de nieuwe aarde (21:3)
- De dood zal er niet meer zijn; ook geen rouw, jammerklacht of moeite. De eerste dingen zijn voorbijgegaan (21:4)
- De heilsgeschiedenis is geschied[24] en de nieuwe hemel en aarde zijn nu de enige werkelijkheid (21:6).
- Geen enkele vervloeking zal er meer zijn (22:3)
- De troon van God en van het Lam zal daar zijn (op de nieuwe aarde) (22:3)
- De gelovigen zullen als koningen regeren in alle eeuwigheid (22:5).

Daarom is 'het Nieuwe Jeruzalem' niet alleen een symbool van de volmaakte toestand van Gods volk op de nieuwe aarde ná de wederkomst van Christus (21:9-10), maar ook een symbool van de ideale werkelijkheid van Gods volk op de tegenwoordige aarde nog vóór de wederkomst van Christus. Deze werkelijkheid is voor velen nog een schijn.

B. Het doel van het boek Openbaring

1. Het boek openbaart Gods plan.

Openbaring 1:1 zegt dat het boek een 'openbaring' of 'onthulling' (Grieks: apokalupsis) is. Een 'Apocalyps' is een boek dat Gods perspectief op de gebeurtenissen van 'de heilsgeschiedenis binnen de wereldgeschiedenis' onthult. God openbaart ook in het boek Daniël de betekenis van gebeurtenissen door gebruik te maken van visioenen, tekenen en

[18] 1 Korinthe 12:13
[19] Hebreeën 12:22-24
[20] Mattheüs 16:18
[21] 2 Korinthe 5:17
[22] 1 Johannes 5:4-5
[23] 2 Petrus 3:13
[24] γεγονεν (>γινομαι). "Het is geschied". Voltooid tegenwoordige tijd.

getallen. Het zijn symbolen van werkelijkheden die God op deze manier aan ons bekend wil maken.

Openbaring 1:3 zegt dat het boek 'een profetie' is. *Het is niet uitsluitend 'een toekomst-voorspelling.' Het is een verkondiging in de diepste zin van het woord. Het openbaart de gebeurtenissen van het verleden, heden en toekomst in Gods licht.*

De vervulling van deze 'profetie' begon meteen toen die aan Johannes geopenbaard werd, in de eerste eeuw na Christus. Het woord 'binnenkort' in Openbaring 1:1 en 22:7 betekent: 'zonder uitstel', 'gauw', 'onmiddellijk'. Tweeduizend jaar geleden zei Johannes al: "De tijd is nabij (1:3)!" Dat betekent dat de vervulling al begonnen is. *Het boek Openbaring verkondigt (proclameert) dus de onthulling van Gods plan in de wereldgeschiedenis vanaf de eerste komst van Christus tot de wederkomst van Christus*. In Openbaring 22:10 zegt de engel dat Jezus Christus niet wil dat deze openbaring een gesloten boek blijft. Daarom zegent hij iedereen die dit boek leest of voorleest!

2. Het boek is actueel.

Je kunt onder andere in Openbaring 2:7 lezen dat de zeven brieven van Jezus voor alle gemeenten in de wereld gedurende de hele geschiedenis bedoeld zijn. Het boek Openbaring moet in elke gemeente gelezen worden[25] omdat het actueel is voor iedere christen en iedere gemeente!

3. Het boek is een zegen en bemoediging.

Openbaring 1:3 (zie 22:10-11) zegt verder dat wie het boek voorleest, hoort en zich houdt aan wat hier gezegd wordt, gelukkig (gezegend) is!

Het thema van het boek Openbaring is, "Christus is de Overwinnaar. Hij gaat erop uit om te overwinnen (6:2). En christenen zijn meer dan overwinnaars door Hem" (17:14)[26].

Het doel van het boek Openbaring is om gemeenten en christenen te bemoedigen in hun strijd in de wereld. *Wat kan je meer bemoedigen dan van tevoren al te mogen weten wat de afloop van de strijd is?*

4. Het boek verhaalt terugkerende gebeurtenissen.

Wat Jezus aan Johannes geopenbaard heeft en wat Johannes in visioenen gezien heeft, zijn historische gebeurtenissen die 'nu' plaatsvinden in de tegenwoordige tijd en 'later' ook zullen plaatsvinden (1:19). Het boek Openbaring beschrijft de betekenissen van gebeurtenissen

- uit het verleden (vanaf de eerste komst van Christus)
- uit het heden (de tijd waarin wij leven)
- én in de toekomst (tot de wederkomst van Christus).

Daarom is dit boek belangrijk voor iedere christen en iedere gemeente in elke tijd (2:7)!

[25] zie Kolossenzen 4:16
[26] zie Romeinen 8:37

De visioenen beschrijven gebeurtenissen die zich steeds weer opnieuw herhalen in de geschiedenis. Bijvoorbeeld, de ruiter op het witte paard symboliseert de triomfantelijke voortgang van Christus en het Evangelie (6:1-2). De ruiter op het vuurrode paard symboliseert het doden van christenen door de eeuwen heen (6:3-4). De ruiter op het zwarte paard symboliseert de economische onderdrukking van christenen op verschillende plaatsen (6:5-6). En de ruiter op het vaalgele (grauwe) paard symboliseert de dood die dan hier en dan daar toeslaat in de geschiedenis (6:7-8). Gedurende de hele geschiedenis wordt de verkondiging van het evangelie gevolgd door verdrukkingen en vervolgingen. De dood herinnert alle mensen er steeds aan dat zij vergankelijk zijn en een Verlosser nodig hebben!

Een aantal visioenen komen in het boek meermalen voor. Dit zijn:

- visioenen over de val van Babylon (14:8; 16:19; 18:2 – 19:3; zie 11:13)
- visioenen over de laatste oorlog (11:7; 13:7; 16:14,16; 19:17-21; 20:7-9)
- visioenen over het laatste oordeel (6:12-17; 11:13,18; 14:14-20; 16:16-21; 19:11-16; 20:11-15).

Dit toont aan dat de visioenen in het boek Openbaring niet chronologisch opeenvolgend gerangschikt zijn, maar parallel.

De nadruk van het boek ligt echter niet op het voorspellen van enkele aantoonbare of herkenbare gebeurtenissen in de toekomst, maar op de openbaring van Gods kijk op de geschiedenis en op zijn plan dat onthult dat Hij zal overwinnen door Jezus Christus!

C. Tekens (symbolen) in het boek Openbaring.

1. Het boek bevat symbolen.

Openbaring 1:1 zegt dat Christus door middel van een engel en de apostel Johannes 'liet zien (onthulde)' en 'te kennen heeft gegeven' wat binnenkort moest gebeuren. *Het werkwoord 'te kennen geven'*[27] *betekent letterlijk 'bekendmaken door middel van tekenen of symbolen'*.

Een 'teken'[28] heeft 'betekenis'. Het is een plaatje dat helpt om een bepaalde werkelijkheid die God openbaart te begrijpen. Alleen is de werkelijkheid die het symbool vertegenwoordigt veel groter dan het symbool zelf. 'De betekenis' die het teken vertegenwoordigt is veel groter dan het teken zelf. Bijvoorbeeld:

- 'Een gemeente' (de betekenis) is veel groter dan 'een kandelaar' (het teken) (1:20). 'De zeven gemeenten' vertegenwoordigen alle gemeenten in de wereld gedurende de hele wereldgeschiedenis en die zijn veel meer dan de zeven historische gemeenten die in hoofdstuk 2 en 3 met name genoemd worden (2:7).
- 'De zevenvoudige Geest' van God is veel groter dan 'de zeven vurige fakkels' (4:5).
- Jezus Christus is veel groter dan 'een lam dat eruitzag alsof het geslacht was' (5:6).

[27] Grieks: esémanen>sémainó (εσημανεν>σημαινω)
[28] Grieks: sémeion (σημειον)

- En ‘de ontelbare menigte’ (7:9) is veel groter dan het letterlijke getal ‘144.000’ (14:1,4).

De ‘tekens’ hebben geen willekeurige betekenissen. Ze hebben enkel de betekenis die Jezus in de context daaraan geeft. Het teken van bijvoorbeeld:

- ‘een vrouw’ (12:1) vertegenwoordigt de mensheid “gekroond met glans en glorie”[29] die het mannelijke kind voortbrengt[30]. Nog specifieker betekent het: Gods oudtestamentische volk[31] dat de Messias zou voortbrengen[32].
- ‘Het teken van een draak’ (12:3) vertegenwoordigt alleen de satan (12:9).
- Het teken van ‘een mannelijk kind’ (12:5) vertegenwoordigt alleen Jezus Christus bij zijn eerste komst[33].
- Het teken van hem ‘die de volken met een ijzeren herdersstaf zal hoeden’ (12:5) vertegenwoordigt alleen Jezus Christus als Rechter van mensen bij zijn wederkomst (19:15)[34].
- En ‘het teken’ van ‘de zeven engelen met de zeven laatste plagen’ vertegenwoordigt ‘het laatste oordeel’, want daarmee is aan Gods woede (zijn heilige, rechtvaardige verbolgenheid over de zonde) een einde gekomen (15:1).

2. Uitleg van de tekens (symbolen).

De betekenis van een aantal tekens wordt door het boek Openbaring zelf uitgelegd. Deze uitleg vormt de sleutel voor de uitleg van de andere tekens in het boek Openbaring.

De tekens die uitgelegd worden, zijn de volgende:

	1:20	zeven sterren zijn zeven engelen (vertegenwoordigers)
	1:20	zeven kandelaren zijn zeven gemeenten
	4:5	zeven vurige fakkels zijn de zeven Geesten van God
	5:6	zeven ogen zijn ook de zeven Geesten van God
	5:8	de wierook staat voor de gebeden van de heiligen
	6:8	het grauwe paard + ruiter zijn het dodenrijk + de dood
	7:9,14	de menigte zijn mensen uit de grote verdrukking
	11:8	de grote stad is (het oude) Jeruzalem
	12:5	het kind is Jezus Christus[35]
	12:9	de draak is de satan

[29] Psalm 8:4-7
[30] Genesis 3:15
[31] Jesaja 54:1
[32] Jesaja 7:14; Johannes 4:22
[33] Lukas 2:7
[34] Psalm 2:9; Johannes 5:22; Handelingen 10:42; Romeinen 2:16
[35] Psalm 2

12:17	het nageslacht van de vrouw zijn christenen
13:18	het getal 666 is het getal van een mens
14:3-5	de 144.000 zijn al de mensen vrijgekocht door Jezus
15:1	de zeven schalen bevatten de zeven laatste plagen
16:13-14	de drie kikkers zijn onreine of demonische geesten
16:19	de grote stad is Babylon
17:9	de zeven koppen zijn zeven heuvels (van Rome)
17:9	de zeven koppen zijn ook zeven koningen
17:11	de achtste koning is het beest (de antichrist)
17:12	de tien horens zijn tien koningen
17:15	de waterstromen zijn vele landen, volken en talen
17:18	de vrouw is de grote stad die heerst over de koningen
19:7	de bruid van het lam is de Gemeente van de heiligen
19:8	linnen betekent rechtvaardige daden van de heiligen
19:11-16	de ruiter is Christus, de hoogste Heer en Koning
20:2	de draak is de satan
20:14	de vuurpoel is de tweede dood (de hel)
21:8	de vuurpoel is de tweede dood
21:9-10	de bruid van het lam is (het Nieuwe) Jeruzalem
21:22-23	de tempel is God met het Lam
22:15	de honden zijn zij die ergerlijke zonden doen

De getallen in het boek Openbaring zijn ook symbolen en een aantal daarvan worden ook uitgelegd.

2	Getuigen (11:3)[36].
3	De Drie-enige God (1:4-5)[37].
3½	een door God beperkte periode van verdrukking: bv. de grote droogte in de tijd van Elia[38]

[36] zie Lukas 10:1
[37] zie Mattheüs 28:19
[38] Lukas 4:25; Jakobus 5:17

en de onderdrukking onder Antiochus IV Epifanes (167-164 v.C.), één van de antichristen[39].

De nieuwtestamentische periode (11:2-3; 12:6,14; 13:5); de 42 maanden waarin de heilige stad wordt

vertrapt (11:2) of de 1260 dagen waarin de twee getuigen profeteren (11:3) en de vrouw in de woestijn

wordt gevoed (12:6,14).

De grote verdrukking (3½ dag)(11:9,11).

4 De tegenwoordige aarde of wereld (7:1)[40] en ook de onboetvaardige mensheid (9:21).

6 De mens met zijn beperkingen (13:16-18).

7 De goddelijke volmaaktheid (1:4) in zijn handelen naar de mens toe:

Zeven kandelaren (Gods Gemeente)
Zeven zegels (apocalyptische gebeurtenissen in de geschiedenis door God bepaald)

Zeven donderslagen (gebeurtenissen die God niet geopenbaard heeft)

Zeven bazuinen (voorlopige oordelen waardoor God waarschuwt)

Zeven gouden schalen (laatste oordelen van God over de onboetvaardige mensen).

De vijand met zeven koppen maakt ook een valse aanspraak op almacht (12:3; 13:1; 17:3,7,9).

10 Volledigheid onder de mensen:

de tien geboden voor mensen[41],

de tien drachmen als bezit toevertrouwd aan mensen[42],

de tien horens om mensen aan te vallen (12:3),

de tien koningen als gezagsdragers onder de mensen (17:12).

12 Gods werk in de wereld (3x4) resulteert in:

Gods volk gedurende de oudtestamentische periode: de 12 stammen van Israël (12:1; 21:12,21)

[39] Daniël 7:23-27
[40] zie Jeremia 49:36
[41] Lees Exodus 20:1-17
[42] Lukas 15:8

en in Gods volk gedurende de nieuwtestamentische periode: de 12 apostelen (21:14)[43].

24 De vertegenwoordigers in de hemel van Gods oudtestamentische en nieuwtestamentische volk (12+12)

(4:4) die God aanbidden en prijzen in zijn hemelse tempel[44].

666 Het absolute falen van de antichrist (een mens) om als God te zijn (777).

1000 (10x10x10) De absolute volledigheid (10) door God (3) bepaald: een door God bepaalde periode (*Lees*

20:1-7) die strekt over alle generaties[45] vanaf de eerste komst van Christus[46] tot zijn wederkomst

(20:11-15).

12.000 (12.000 bij 12.000 bij 12.000) Het resultaat van het absoluut volledige (1000) verlossingswerk van de

Drie-enige God (3) onder de mensen in de wereld (4) = het Nieuwe Jeruzalem (21:9,10,16)[47].

144.000 (12x12x1000) Het absoluut volledige getal (1000) van Gods vrijgekochte volk in het Oude (12)

en in het Nieuwe Testament (12) (7:3-4; 14:1-3)[48].

D. Opbouw van het boek Openbaring.

Het boek Openbaring wordt in zeven parallelle onderdelen verdeeld, elk met een thema van gebeurtenissen. De gebeurtenissen vinden plaats gedurende de hele periode tussen de eerste komst en de wederkomst van Jezus Christus en daarna. [49]

Bijna elk onderdeel heeft dezelfde opbouw (zie tabel):

- een duidelijk begin
- een lange periode van gebeurtenissen, gevolgd door
- een korte periode van gebeurtenissen kort voor de wederkomst van Jezus
- een definitief einde en
- een beschrijving van de eeuwigheid.

Het begin is bij de eerste komst van Christus.

[43] Efeze 2:20
[44] zie 1 Kronieken 24:1-19
[45] Psalm 90:1-4; Psalm 105:8
[46] Mattheüs 12:28-29
[47] zie Hebreeën 12:22-24
[48] Romeinen 11:25-26
[49] W. Hendriksen, *More than Conquerors*, 1960.

De lange periode is de nieuwtestamentische periode tussen de hemelvaart van Christus en de laatste grote verdrukking (hoofdstuk 2+3; 12:5-17). Het is het symbolische '1000 jaar' (20:1-6) en het symbolische '3½ jaar' (11:2-6).

De korte periode is de periode van de laatste grote verdrukking[50], het uur van de verzoeking (3:10). Die wordt ook beschreven als '3½ dag' (11:7-11; 13:7-10,15-18; 16:12-16; 19:19). Het is de tijd dat satan aan het einde van de '1000 jaar' voor een korte periode wordt losgelaten (20:7-10).

Het einde is bij de wederkomst van Christus.

De eeuwigheid is het leven in de nieuwe hemel en op de nieuwe aarde.

Inleiding: Openbaring 1:1-8

Overzicht van hoofdstukken per thema

Thema	Hoofdstuk	Begin	Lange periode	Korte periode	Einde	Eeuwigheid
Onderdeel 1.	**1**	1:9-20				
	2		2:1-29		2:7,11,17,26-29	2:7,11,17,26-29
	3		3:1-22	3:10	3:5,12,21	3:5,12,21
Onderdeel 2.	**4**	4:1-11				
	5	5:1-14				
	6		6:1-11		6:12-17	
	7	7:1-8				7:9-17
	8				8:1	
Onderdeel 3.	**8**	8:2-5	8:6-13			
	9		9:1-21			
	10	10:1-11			10:7	
	11	11:1-2a	11:2b-6	11:7-10	11:11-14,17-19	11:15-16
Onderdeel 4.	**12**	12:1-10	12:6,11-17			
	13		13:1-6,11-14	13:7-10,15-18		
	14				14:6-13,14-20	14:1-5
Onderdeel 5.	**15**	15:1,5	15:6-8			15:2-4
	16		16:1-11	16:12-16	16:17-21	
Onderdeel 6.	**17**	17:3	17:1-18			
	18				18:1-24	
	19			19:17-19	19:11-16,20-21	19:1-10

[50] Mattheüs 24:21-32

Onderdeel 7.	**20**	20:1-3	20:4-6	20:7-10	20:11-15	
	21					21:1-27
	22					22:1-5

Slot: Openbaring 22:6-21

E. Opbouw van de zeven brieven.

De brieven aan de zeven gemeenten hebben bijna allemaal dezelfde opbouw (7 onderdelen).

1. De geadresseerde

("Schrijf aan de engel van de gemeente …").
Deze 'engelen' zijn de leiders van de gemeenten. De brieven zijn gericht aan alle gemeenten, alle gemeenteleiders

en alle gemeenteleden in de hele wereld (2:7).

2. Een omschrijving van de Auteur, Jezus (De zelf-openbaring van Jezus Christus)

("Dit zegt Hij, die …").
Deze omschrijving houdt verband met de toestand van elke gemeente.

3. Een aanbeveling

("Ik weet wat u doet")

4. Een vermaning

("Maar dit heb Ik tegen u …").

5. Een bevel

("Bedenk …" of "Wees niet bang …" of "Bekeer u ..." of "Houd vast aan wat u hebt, totdat ik kom …").
De gemeenten moeten handelen, zodat ze echt veranderen en in staat zullen zijn te overwinnen.

6. Een aansporing

("Wie oren heeft, moet horen wat de Geest tegen de gemeenten zegt").

7. Een belofte

("Wie overwint, zal …").

Deze beloften zijn bedoeld voor hen die de verleidingen weerstaan, de verdrukkingen verdragen en de bevelen

gehoorzamen.

Iedere belofte heeft te maken met de toestand van die gemeente.

In de laatste vier brieven zijn de aansporing en de belofte in omgekeerde volgorde.

F. Overzicht van de zeven onderdelen of thema's van Openbaring.

1. De vestiging van de strijdende Kerk in de wereld (zeven brieven aan zeven gemeenten)
2. De vervolging van de strijdende Kerk door de wereld (zeven zegels).
3. Gods voorlopige oordelen waardoor Hij mensen waarschuwt zich te bekeren (zeven bazuinen).
4. De overwinningen van Jezus Christus en zijn Kerk over Satan en zijn helpers.
5. Gods laatste oordelen over mensen die volharden in hun ongeloof (zeven gouden schalen).
6. Gods onontkoombare oordeel over de hoer, het beest en de valse profeet.
7. Gods Koninkrijk in haar tegenwoordige en toekomstige fase.

1. De vestiging van de strijdende Kerk in de wereld (Openbaring 1-3)

Thema: Jezus en de zeven kandelaren schijnen in de duistere wereld.

De omstandigheden in de zeven historische gemeenten komen telkens weer voor op verschillende plaatsen en tijden.

Sleutelvers. "En houd dit voor ogen: Ik ben met jullie alle dagen, tot aan de voleinding van deze wereld"[51].

of "Jullie zijn het licht van de wereld"[52].

De zeven brieven zijn van Jezus Christus aan het steeds groeiende aantal gemeenten in de wereld. Vanaf de eerste komst van Jezus tot zijn wederkomst worden steeds weer nieuwe christelijke gemeenten geplant. Ze ontstaan door de prediking van Gods Woord en de toepassing daarvan in harten en levens van mensen door de Heilige Geest. De gemeenten zijn 'kandelaren', lichtdragers te midden van een duistere wereld. Jezus wandelt en werkt te midden van al die gemeenten.

Hij spreekt de steeds terugkerende situaties in de gemeenten aan.

- De eerste brief aan Efeze. Een gemeente die de eerste liefde voor Christus is kwijtgeraakt, maar wel aan de orthodoxie (de rechte leer) vasthoudt!
- De tweede brief aan Smyrna. Een gemeente die vervolgd wordt door een andere godsdienst, zelfs tot de dood.
- De derde brief aan Pergamum. Een gemeente die verdrukt wordt door de wereldse politiek en valse godsdienst.

[51] Mattheüs 28:20
[52] Mattheüs 5:14

- De vierde brief aan Thyatira. Een gemeente die geplaagd wordt door een valse leer die een compromis met de satan vereist.
- De vijfde brief aan Sardis. Een gemeente die een slapende gemeente geworden is door secularisatie.
- De zesde brief aan Filadelfia. Een gemeente die bezig is met een offensief tegen gesloten deuren.
- De zevende brief aan Laodicea. Een gemeente in de greep van dodelijke zelfmisleiding, bedreigd door materialisme, rijkdom en wereldgezindheid.

2. De vervolging van de strijdende Kerk door de wereld (Openbaring 4-7)

Thema: De zeven zegels van verdrukking en vervolging worden verbroken.

Deze gebeurtenissen vinden steeds weer op verschillende plaatsen in de wereld en op verschillende tijden in de geschiedenis plaats.

Sleutelvers. "Jullie zullen het zwaar te verduren krijgen in de wereld, maar houd moed: Ik heb de wereld overwonnen"[53].

De zeven zegels openbaren steeds terugkerende gebeurtenissen waaraan de gemeenten blootgesteld worden.

- Het eerste zegel openbaart de triomftocht van Jezus Christus door de wereld en de voortgang van de verkondiging van het evangelie.
- Het tweede zegel openbaart de reactie op het eerste zegel: het verdrukken en vervolgen van christenen.
- Het derde zegel openbaart economische ongelijkheid in de wereld.
- Het vierde zegel openbaart de rampen die leiden tot veel doden: oorlogen, honger, epidemieën en ongelukken.
- Het vijfde zegel openbaart het lange wachten op gerechtigheid.
- Het zesde zegel openbaart de angst van de onboetvaardige mensen in het laatste oordeel.
- Het zevende zegel openbaart de stilte voor de storm. Er is een stilte in de hemel (alsof er niets uit de handen van God komt). Het symboliseert een vertraging van de wederkomst door verschillende oorzaken.

3. Gods voorlopige oordelen die mensen waarschuwen zich te bekeren (Openbaring 8-11).

Thema: De zeven bazuinen worden geblazen om Gods waarschuwende oordelen aan te kondigen en uit te voeren.

De gebeurtenissen vinden keer op keer plaats op verschillende plaatsen en tijden.

[53] Johannes 16:33b

Sleutelvers. "Zal God dan niet zeker recht verschaffen aan zijn uitverkorenen die dag en nacht tot Hem roepen?"[54].

De zeven bazuinen kondigen Gods voorlopige oordelen aan die alle mensen waarschuwen zich te bekeren.

- De eerste bazuin treft de aarde.
- De tweede bazuin treft de zee.
- De derde bazuin treft de waterbronnen.
- De vierde bazuin treft de zon, maan en sterren.
- De vijfde bazuin treft ongelovigen met aanvallen van demonen.
- De zesde bazuin treft de hele wereld met verschrikkelijke oorlogen.
- De zevende bazuin treft de mensheid met het laatste oordeel, evenals het zesde zegel.

Veel mensen blijven hun hart verharden en weigeren zich te bekeren. Daarom zullen de bazuinen opgevolgd worden door de schalen van Gods heilige en rechtvaardige toorn.

4. De overwinningen van Jezus Christus en zijn Kerk over de satan en zijn helpers (Openbaring 12-14).

Thema: De vrouw en het mannelijke kind worden vervolgd door de draak en zijn helpers.

De vijanden van Jezus en zijn Kerk worden geïntroduceerd:

- *de draak,*
- *het beest*
- *de valse profeet*
- *de hoer Babylon*
- *de mensen die het merkteken van het beest dragen.*

Sleutelvers. "Ik zal vijandschap teweegbrengen tussen u en deze vrouw, en tussen uw nageslacht en haar nageslacht; dat zal u de kop vermorzelen, en u zult het de hiel vermorzelen", zegt God tegen de satan[55].

Vanaf de eerste komst van Jezus Christus tot zijn wederkomst is het zichtbare conflict tussen de strijdende Kerk en de wereld in wezen een veel dieper conflict tussen Christus en de satan.

5. Gods laatste oordeel over mensen die volharden in hun ongeloof (Openbaring 15-16).

Thema: De zeven schalen van eindoordelen worden vooral uitgegoten over de mensen die het merkteken van het beest dragen. De gebeurtenissen vinden keer op keer plaats op verschillende plaatsen en tijden.

[54] Lukas 18:7
[55] Genesis 3:15 HSV

Sleutelvers. "Doordat u zo hardleers bent en niet tot inkeer wilt komen, maakt u dat de straf waartoe God u veroordeelt op de dag dat Hij zijn rechtvaardig vonnis uitspreekt en uitvoert, alleen maar zwaarder wordt"[56].

De zeven gouden schalen met Gods heilige woede worden keer op keer uitgegoten over goddeloze en onrechtvaardige mensen die zich blijven verharden tegen God en zijn Gezalfde (16:9,11,21; zie 9:20-21). Dit zijn de mensen die het merkteken van het beest dragen (16:2). Al vóór hun dood zijn deze mensen de grens van Gods barmhartige geduld gepasseerd. Daarop volgt zijn rechtvaardige en heilige toorn[57]. Telkens wanneer deze goddeloze en onrechtvaardige mensen weigeren zich te bekeren in antwoord op Gods waarschuwende oordelen, wordt Gods definitieve en beslissende toorn (de gouden schalen) over hen uitgegoten. Dan bestaat er geen mogelijkheid meer om zich te bekeren[58]. "Mijn Geest zal niet voor eeuwig met de mens twisten."[59]

Waren de bazuinen waarschuwingen die je oproepen je te bekeren, de schalen symboliseren Gods laatste oordelen. Dan is bekering niet meer mogelijk[60]!

De schalen symboliseren Gods laatste oordelen en wat daardoor getroffen wordt:

- De eerste schaal – de aarde
- De tweede schaal – de zee
- De derde schaal – de waterbronnen
- De vierde schaal – de zon
- De vijfde schaal symboliseert Gods oordeel over de antichristelijke regeringen en hun politiek en economie die gepaard gaan met verdrukking en vervolging. Ieder die zich blijft verharden tegen God wordt in morele, geestelijke en zelfs demonische duisternis gedompeld.
- De zesde schaal symboliseert de laatste oorlog in de wereldgeschiedenis (Armageddon).
- De zevende schaal symboliseert het laatste oordeel, evenals het zesde zegel en de zevende bazuin.

6. Gods onontkoombare oordeel over de hoer Babylon, het beest en de valse profeet (Openbaring 17-19).

Thema: De grote hoer Babylon, het beest en de valse profeet gaan uiteindelijk volledig ten onder. De Overwinnaar is Jezus Christus. Er is vreugde en feest in de hemel wanneer de hoer Babylon valt en wanneer de Bruid haar bruiloft met het Lam viert.

Sleutelvers. "De wereld met haar begeerte gaat voorbij"[61].

---

[56] Romeinen 2:5
[57] zie Mattheüs 12:32; 1 Johannes 5:16, Romeinen 1:18-32
[58] zie Jesaja 6:9-10; Mattheüs 13:14-15
[59] Genesis 6:3
[60] Mattheüs 25:6-13
[61] 1 Johannes 2:17a

Ook deze zijn terugkerende gebeurtenissen. Vanaf de eerste komst tot de wederkomst van Jezus worden Satans immorele machten (de hoer) keer op keer in de wielen gereden door Satans politieke machten (het beest en de koningen)[62]. De uiteindelijke ondergang van satans bondgenoten is onontkoombaar en volledig! Satans bondgenoten zijn: de hoer Babylon, het beest uit de zee/antichrist, het beest uit de aarde/de valse profeet en de legers die oorlog voeren tegen het Lam en zijn uitverkorenen.

7. Gods Koninkrijk in haar tegenwoordige en toekomstige fase (Openbaring 20-22).

Thema: De draak gaat uiteindelijk ook ten onder. De wereld wordt vernieuwd en het hemelse Jeruzalem daalt erop neer.

Sleutelvers. "Maar in dit alles zijn wij meer dan overwinnaars door Hem die ons heeft liefgehad"[63].

De Satan blijft gebonden vanaf de eerste komst van Jezus Christus tot vlak voor zijn wederkomst (12:7-10; 20:1-3)[64]. 'Gebonden zijn' betekent: dat zijn macht en invloed aan banden gelegd blijft, beperkt/beknot is.

Hij kan de volken misleiden (12:9), maar niet in die mate dat hij de verkondiging van het evangelie aan alle volken in de wereld kan verhinderen. Hij kan niet voorkomen dat mensen uit zijn domein geroofd worden (*Lees* 20:1-3)[65]. Toch richt hij nog heel veel schade aan.

"Bekleed u met de hele wapenrusting van God, opdat u stand kan houden tegen de listige verleidingen van de duivel.

Want wij hebben de strijd niet tegen vlees en bloed, maar tegen de overheden, tegen de machten, tegen de wereldbeheersers van de duisternis van dit tijdperk, tegen de geestelijke machten van het kwaad in de hemelse gewesten"[66].

De zielen van gestorven christenen worden onmiddellijk overgebracht naar de tegenwoordigheid van Jezus Christus (*Lees* 20:4-6 HSV)[67]. Deze geestelijke opstanding wordt 'de eerste opstanding' genoemd. De ontslapen christenen nemen nu deel aan alle activiteiten van Jezus Christus in de hemel: zij 'zitten' met Hem op zijn troon (3:21), 'staan' met Hem op de berg Sion (*Lees* 14:1) en 'zingen' voor zijn troon (14:3). Zij prijzen de rechtvaardigheid van zijn werken en wegen (zijn bestuur, verlossing en oordelen) (15:2-3).

De wederkomst van Jezus maakt een abrupt einde aan 'de laatste oorlog', zijn vijanden en de satan (*Lees* 20:7-10). Jezus Christus laat de lichamen van alle gestorvenen tegelijk opstaan[68]. Deze fysieke opstanding vertegenwoordigt 'de tweede opstanding'. Jezus Christus voert het laatste oordeel over alle mensen uit (*Lees* 20:11-15)[69]. Het deel van

[62] zie 2 Kronieken 20:23; Ezechiël 16:39
[63] Romeinen 8:37 HSV
[64] Mattheüs 12:28-30; Lukas 10:18-19; Johannes 12:31-32; Kolossenzen 2:14-15; Hebreeën 2:14; 1 Johannes 3:8b
[65] Kolossenzen 1:13
[66] Efeze 6:11-12
[67] Lukas 16:22; Lukas 23:43; Johannes 11:25; 2 Korinthe 5:1-9; Filippenzen 1:23
[68] Johannes 5:28-29; Handelingen 24:15
[69] Mattheüs 25:31-46; 2 Korinthe 5:10; Openbaring 11:18

mensen die zich niet bekeerd hebben is ‘de tweede dood’ (20:6; 21:8). Jezus voert ook het laatste oordeel over het universum uit (20:11)[70] en vernieuwt alle dingen (*Lees* 21:1 – 22:5)[71]. Dan bereikt Gods Koninkrijk haar uiteindelijke volmaakte fase (11:15). Het hemelse Jeruzalem is het nieuwe Jeruzalem op de nieuwe aarde geworden.

Slotopmerking.

- ‘de laatste oorlog’ wordt in het 3de, 4de, 5de, 6de en 7de onderdeel beschreven
- ‘de val van Babylon’ wordt in het 4de, 5de en 6de onderdeel beschreven
- ‘het laatste oordeel’ wordt in het 2de, 3de, 4de, 5de, 6de en 7de onderdeel beschreven
- ‘de eeuwigheid op de nieuwe aarde’ wordt in het 1ste, 2de, 3de, 4de, 6de en 7de onderdeel beschreven

De zeven onderdelen van het boek Openbaring zijn dus parallel en niet opeenvolgend.

In onderdelen 1–4 (Openbaring 1–14) ligt de nadruk meer op de gebeurtenissen in de nieuwtestamentische periode.

In onderdelen 5–7 (Openbaring 15–22) ligt de nadruk meer op de gebeurtenissen in de eindtijd.

Door het hele boek Openbaring is er een toenemende mate van geestelijke strijd merkbaar en een toenemende nadruk op gebeurtenissen van de eindtijd.

****

Suggesties.

1. Begin met lezen van hoofdstuk 1.

2. Gebruik meerdere vertalingen.

3. Houd er stille tijd uit.

[70] zie Mattheüs 24:29; Romeinen 8:19-21; 2 Petrus 3:10-13
[71] zie Handelingen 3:21